ACȚIUNEA
CONSERVATOARE

REUNIREA REPUBLICII MOLDOVA CU ROMÂNIA

Foaie de parcurs politică, juridică și instituțională
Document-cadru de politică publică

Adoptat de către Biroul Politic Național,
întrunit la Piatra Neamț,
în ziua de 26 septembrie 2026

Cuprins

I. Fundamentare: de ce Reunificarea este un obiectiv politic legitim și realizabil 3
II. Obiectivul strategic al ACT 3
III. Cadrul juridic: variantele posibile de realizare a Reunirii 4
IV. Foaia de parcurs 5
V. Instituțiile responsabile 6
VI. Costuri și implicații economico-sociale 7
VII. Calendar orientativ 7
VIII. Condițiile politice ale realizării obiectivului 8
IX. Angajamentul ACT 8

I. Fundamentare

Republica Moldova este parte a spațiului istoric, lingvistic și cultural românesc, separată de România prin actul de forță al Pactului Ribbentrop-Molotov din 1940 și menținută în afara statului național prin ocupație sovietică și, ulterior, prin inerția geopolitică a Războiului Rece.

Unirea din 1918 a demonstrat că actul politic al reîntregirii este posibil atunci când voința populară, contextul internațional și hotărârea instituțiilor converg.

Dorim să fim din nou ceea ce am fost dintru început: o singură familie, un singur neam, în același spațiu istoric și etnic. Această convingere nu este doar o poziție retorică, ci reflectă o realitate demografică deja în mișcare: peste un milion și jumătate de cetățeni ai Republicii Moldova și-au redobândit cetățenia română, iar alte sute de mii de cereri sunt în curs de soluționare – practic jumătate din populația țării a ales deja, individual, apartenența la statul român.

ACT își asumă Reunirea nu ca discurs simbolic de campanie, ci ca obiectiv de guvernare, cu etape, responsabili și termene verificabile.

Documentul de față nu este o declarație de intenție, ci un plan de lucru. Stabilește ce anume trebuie făcut, de către cine, în ce ordine, cu ce cost estimat și în ce condiții politice devine fezabilă fiecare etapă. Este documentul pe care ACT îl asumă public și pe care îl poate verifica orice alegător, jurnalist sau instituție parteneră.

II. Obiectivul strategic

Obiectivul ACT este realizarea, pe cale exclusiv pașnică, democratică și constituțională, a unirii Republicii Moldova cu România, prin voința liber exprimată a cetățenilor celor două state, cu respectarea integrală a dreptului internațional, a angajamentelor europene ale României și a suveranității Republicii Moldova, ca stat care decide singur asupra propriului destin.

Acest obiectiv este structurat pe trei paliere care pot avansa în paralel:

- Palierul societal – apropierea instituțională, economică, educațională și infrastructurală dintre cele două state, indiferent de calendarul politic al unirii formale.
- Palierul politic – construirea, în Republica Moldova, a unei majorități parlamentare și societale favorabile unirii, prin mijloace democratice.
- Palierul juridico-diplomatic – pregătirea instrumentelor legale și a poziționării externe necesare pentru ca decizia populară, odată exprimată, să poată fi transpusă instituțional fără vid legislativ.

Argumentele reunirii

Dincolo de fundamentarea istorică, reunirea se justifică prin trei ordine de argumente, pe care ACT le asumă public și le poate susține în orice dezbatere:

Argumentul social

Reunirea corectează o inechitate socială profundă, între membrii aceluiași neam, despărțiți artificial de o frontieră politică impusă din exterior, în urma unui pact dintre două puteri totalitare.

Argumentul economic

Integrarea Republicii Moldova ar adăuga aproximativ 5% la PIB-ul României, ar extinde piața agricolă românească și ar aduce o forță de muncă deja integrabilă cultural și lingvistic, într-un moment de criză demografică accentuată pentru România. Costul estimat al procesului – comparabil

ca ordin de mărime cu reunificarea germană, dar mult mai mic în termeni relativi, având în vedere dimensiunea mică a economiei R. Moldova – trebuie tratat drept investiție, nu pierdere: o estimare orientativă situează efortul financiar în jurul a 50 de miliarde de euro, eșalonați pe 10-15 ani.

Argumentul geopolitic

Reunirea ar consolida România ca stat-cheie al flancului estic UE–NATO, ar elimina un potențial focar de instabilitate regională la granița Uniunii și ar răspunde unui interes obiectiv al partenerilor occidentali: extinderea pieței unice europene, întărirea graniței NATO și distanțarea Federației Ruse de linia Dunării.

III. Cadrul juridic: variantele posibile

Nu există un precedent constituțional unic de urmat. Unirea de la 1918 s-a petrecut într-un cadru de drept internațional diferit de cel actual, iar Republica Moldova este azi stat membru ONU, OSCE și, din 2024, țară candidată la aderarea la Uniunea Europeană. Există, totuși, trei mecanisme juridice principale, care pot fi combinate:

1. Tratat de unire între cele două state

Varianta cea mai apropiată de precedentul din 1918: un tratat internațional negociat între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova, ratificat de cele două parlamente, urmat de modificarea corespunzătoare a Constituției României (extinderea teritoriului și a cetățeniei) și încetarea, ca subiect de drept internațional distinct, a Republicii Moldova. Necesită, în prealabil, un mandat popular clar exprimat prin referendum în Republica Moldova.

2. Aderare pe modelul unificării germane (Beitritt)

Pe modelul Republicii Democrate Germane, care a aderat la Legea Fundamentală a R.F. Germania în 1990 fără o unificare pe bază de tratat simetric complet, Republica Moldova ar adopta, printr-un act constituțional propriu, decizia de aderare la ordinea constituțională română, cu un capitol de tranziție care reglementează armonizarea legislativă, administrativă, monetară și instituțională pe o perioadă determinată.

3. Referendum dublu, concomitent sau succesiv

Consultare populară organizată atât în România, cât și în Republica Moldova, cu întrebare simetrică privind unirea. Din punct de vedere strict constituțional, un referendum în România nu este obligatoriu pentru extinderea teritoriului statului prin unire cu un alt stat suveran care aderă, dar are valoare de legitimare politică internă și externă greu de contestat.

4. Elemente juridice comune, indiferent de variantă

- Modificarea art. 3 din Constituția României (teritoriul statului) și a dispozițiilor privind cetățenia;
- Lege organică de recunoaștere și validare a cetățeniei duble/unice pentru locuitorii Republicii Moldova;
- Notificarea și negocierea poziției cu instituțiile UE, având în vedere statutul Republicii Moldova de țară candidată. Precedentul reunificării germane din 1990, când fosta RDG a intrat în Comunitatea Europeană automat, odată cu unificarea, oferă un cadru procedural direct aplicabil;
- Clarificarea statutului regiunii transnistrene, ca variabilă separată de negociat – inclusiv scenariul unirii fără soluționarea prealabilă a conflictului transnistrean, pe modelul intrării R.F. Germania unificate cu un teritoriu (Berlinul) al cărui statut a fost, la rândul lui, complex;
- Instrument juridic de continuitate a obligațiilor internaționale asumate de Republica Moldova (tratate, datorii, acorduri comerciale).

IV. Foaia de parcurs

Etapa 1. Pregătire (anii 1-2)

- Înființarea, la nivel parlamentar român, a unei Comisii speciale pentru Reîntregire, cu mandat de elaborare a proiectelor legislative necesare;
- Deschiderea unui dialog instituțional formal cu partidele și formațiunile unioniste din R. Moldova, pentru construirea unei platforme politice comune;
- Program național de investiții în infrastructura de legătură, cu accent pe componenta rutieră și feroviară – drumul expres Ungheni–Chișinău, calea ferată cu ecartament european –, unde stadiul este încă incipient. **Componenta energetică este deja într-un stadiu avansat**: gazoductul Iași–Ungheni–Chișinău este funcțional din 2020, linia electrică de 400 kV Vulcănești–Chișinău a fost dată în exploatare la 27 august 2026, iar alte două linii (Bălți–Suceava, Strășeni–Gutinaș) sunt în construcție – aici rolul ACT este de accelerare și monitorizare, nu de inițiere;
- Consolidarea și extinderea mecanismelor deja funcționale de apropiere instituțională (programul de burse pentru elevii și studenții din Republica Moldova, acordul de recunoaștere reciprocă a diplomelor, mecanismul de cumulare a perioadelor de muncă pentru pensie), precum și finalizarea Aranjamentului Administrativ de aplicare a acordului de asigurări de sănătate România–Republica Moldova, semnat dar încă neoperațional, astfel încât accesul la sistemul medical românesc să devină efectiv, nu doar declarativ, pentru cetățenii Republicii Moldova cu cetățenie română;
- Sondaje de opinie periodice, independente și transparente privind sprijinul pentru reunire în Republica Moldova, publicate ca indicator public de progres.

Măsuri concrete de apropiere directă, cu efect vizibil pe termen scurt

Pe lângă programele instituționale de mai sus, ACT propune un set de măsuri directe, cu vizibilitate publică imediată, menite să întărească simțământul de apartenență comună încă din Etapa 1:

- Reconstrucția și modernizarea podurilor rutiere și feroviare peste Prut, ca simbol al refacerii legăturii fizice dintre cele două maluri;
- Constituirea unui batalion mixt româno-moldovean de menținere a păcii, ca prim pas concret de interoperabilitate militară;
- Extinderea acoperirii posturilor de televiziune și radio în limba română pe teritoriul Republicii Moldova;
- Organizarea de competiții sportive comune și evenimente culturale bilaterale, cu rol de apropiere populară directă;
- Îndepărtarea, prin acord bilateral, a monumentelor și a echipamentelor militare de factură sovietică aflate la punctele de frontieră dintre cele două state, ca gest simbolic de închidere a moștenirii ocupației.

Etapa 2. Construcție politică (anii 2-4)

- Campanie susținută pentru obținerea unei majorități parlamentare unioniste (sau favorabile organizării referendumului) în Republica Moldova;
- Elaborarea și dezbaterea publică a proiectului de lege privind organizarea referendumului pentru unire, în Parlamentul de la Chișinău;
- Redactarea, în paralel, a pachetului legislativ românesc de ratificare (modificare constituțională, legi organice), pregătit pentru a fi depus imediat ce există un mandat popular la Chișinău;
- Coordonarea poziției diplomatice cu partenerii europeni și euro-atlantici, pentru a preîntâmpina opoziția externă și a asigura sprijin internațional explicit.

Etapa 3. Decizia populară (anul 4-5)

- Organizarea referendumului (referendumurilor) privind reunirea;
- În cazul unui rezultat favorabil: activarea procedurii de ratificare a tratatului de reunificare sau a actului de aderare constituțională, cu termene stricte de transpunere.

Etapa 4. Tranziție instituțională (anii 5-8)

- Perioadă de tranziție reglementată legal, cu armonizare graduală: monedă, sistem fiscal, administrație publică locală, sistem judiciar, forțe armate;
- Menținerea temporară a unor structuri administrative regionale la Chișinău, pe modelul landurilor est-germane, pentru absorbția graduală a legislației naționale;
- Program dedicat de reformă administrativă și anticorupție, condiție prealabilă a integrării depline.

Etapa 5. Integrare deplină

- Finalizarea armonizării legislative și instituționale;
- Republica Moldova, ca entitate de drept internațional distinctă, încetează să existe; teritoriul devine parte a României, cu reprezentare parlamentară și administrativă deplină.

V. Instituțiile responsabile

În România

- Parlamentul României – inițiativă și adoptare legislativă, inclusiv modificarea Constituției;
- Guvernul României / Ministerul Afacerilor Externe – negocierea tratatului sau a actului de aderare, coordonarea poziției europene;
- Președinția României – reprezentare externă, garant al procesului la nivel de șef de stat;
- Consiliul Suprem de Apărare a Țării – evaluarea implicațiilor de securitate;
- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene / Ministerul Administrației și Internelor / Ministerul Transporturilor / Ministerul Energiei – *componenta energetică a interconectării este deja realitate* (gazoduct funcțional din 2020, prima linie electrică majoră dată în exploatare în august 2026, alte două în construcție – aici vom accelera); rolul rămas este finalizarea componentei rutiere și feroviare, unde stadiul este mult în urmă;
- Ministerul Educației – menținerea și extinderea acordurilor deja funcționale (recunoașterea diplomelor, mobilitatea academică); inițierea, ca obiectiv nou, a unui proces real de armonizare curriculară cu Republica Moldova, dincolo de protocoalele punctuale de cooperare existente.

În Republica Moldova

- Parlamentul Republicii Moldova – inițiativa legii referendumului, ratificarea deciziei;
- Președinția Republicii Moldova – poziționare publică și rol de garant intern al procesului;
- Comisia Electorală Centrală – organizarea referendumului;
- Partidele și societatea civilă unionistă – mobilizare politică și socială.

La nivel european și internațional

- Comisia Europeană și Consiliul European – Republica Moldova deține deja statutul de țară candidată din 2022 și a deschis, în 2026, negocierile de aderare pe primele clustere (Clusterul 1 „Fundamentale” în iunie, Clusterul 6 „Relații externe” în iulie), cu presiune politică pentru deschiderea tuturor celor șase clustere până la finalul anului. Rolul instituțiilor europene de aici înainte este susținerea ritmului de negociere pe toate clusterele, nu poziționarea inițială privind statutul de candidat, care este un fapt deja împlinit;
- Parlamentul European – rezoluții de sprijin politic;
- NATO – evaluarea implicațiilor de securitate regională, în contextul neutralității actuale a R. Moldova, care ar înceta odată cu unirea.

VI. Costuri și implicații economico-sociale

Costurile Reunirii trebuie estimate pe capitole distincte. Cifrele de mai jos sunt estimări orientative de ordin de mărime, bazate pe experiența reunificării germane (unde transferurile către landurile estice au totalizat, pe două decenii, sute de miliarde de euro) și pe dimensiunea mult mai mică a economiei R. Moldova față de România – un raport mai favorabil decât cel german RFG–RDG din 1990.

Capitol de cost	Descriere	Orizont
Infrastructură de legătură **10-12 mld. €**	Energie, transport rutier și feroviar, telecomunicații	**Continuu, accelerat pre-referendum**
Armonizare administrativă **3-4 mld. €**	Digitalizare, formare funcționari publici, sisteme IT compatibile	**Etapa 4**
Protecție socială și pensii **14-17 mld. €** (cel mai mare capitol, cum e de așteptat la alinierea pensiilor)	Alinierea graduală a pensiilor și asistenței sociale la nivelul românesc	**Etapa 4-5**
Sistem financiar-fiscal **6-8 mld. €**	Tranziția monetară și fiscală, garantarea depozitelor, datoria publică a R. Moldova	**Etapa 3-4**
Reformă judiciară și anticorupție **1,5-2 mld. €**	Verificarea integrității magistraților și procurorilor (vetting), instruire, aliniere la acquis-ul UE și legislația română	**Etapa 4**
Apărare și securitate **5-6 mld. €**	Integrarea structurilor de apărare, echipare, interoperabilitate NATO	**Etapa 4-5**

Finanțarea trebuie construită din trei surse combinate: bugetul de stat român (printr-o linie bugetară dedicată, similară Fondului Solidarității germane), fonduri europene (în măsura în care R. Moldova rămâne sau devine, prin unire, parte a spațiului de finanțare structurală UE) și investiții private atrase prin garanții de stat. ACT va propune un exercițiu bugetar pe zece ani, actualizat anual, pentru fiecare capitol de mai sus.

VII. Calendar orientativ

Perioadă	Obiectiv principal
An 1	Comisie parlamentară dedicată; pachet legislativ pregătitor; accelerare investiții de interconectare
An 2	Consolidarea alianțelor politice unioniste la Chișinău; dialog diplomatic european
An 3	Depunerea și dezbaterea legii referendumului la Chișinău
An 4	Organizarea referendumului; activarea, în caz favorabil, a procedurii de ratificare
An 5-8	Tranziție instituțională, administrativă, monetară și juridică
An 8+	Integrare deplină

Acest calendar este condiționat, nu automat: fiecare etapă depinde de rezultatul politic al etapei anterioare. Un calendar realist trebuie revizuit anual, public, cu indicatori verificabili (procent de sprijin popular, stadiul legislativ, stadiul investițional).

VIII. Condițiile politice ale realizării obiectivului

1. În interiorul Republicii Moldova

- Existența unei majorități parlamentare și, mai important, a unei majorități populare stabile favorabile unirii – condiție absolută, fără de care niciun demers juridic nu are legitimitate;
- Depășirea polarizării electoratului R. Moldova între orientarea pro-europeană generică (nu neapărat unionistă) și cea pro-rusă; construirea unei alianțe care să lege explicit parcursul european de perspectiva unirii;
- Gestionarea dosarului transnistrean și a regiunii găgăuze, care se pot opune activ procesului.

2. În România

- Consens politic intern minim, dincolo de ciclurile electorale, pentru ca proiectul să nu depindă de o singură guvernare;
- Susținerea financiară și investițională constantă a apropierii, indiferent de stadiul politic al unirii formale.

3. Contextul european și geopolitic

- Parcursul de aderare a Republicii Moldova la UE – un scenariu de unire după aderarea Republicii Moldova la UE este mult mai simplu juridic decât unul anterior aderării, deoarece elimină nevoia negocierii separate a poziției Republicii Moldova față de Uniune. De asemenea, argumentul economic și de securitate al unirii devine cel mai puțin costisitor și cel mai ușor de apărat extern. Dar integrarea Republicii Moldova în UE este, în opinia ACT, mai puțin probabilă decât reunificarea cu România, din motivele cunoscute, începând cu faptul că aderarea europeană se negociază la pachet cu Ucraina și terminând cu opoziția masivă a majorității statelor UE față de extinderea UE în general. Conștient de toate dificultățile existente, ACT sprijină aderarea Republicii Moldova la UE, ca proces pregătitor al reunificării – indiferent că aderarea la UE va avea loc sau nu.
- Poziția Federației Ruse și riscul de destabilizare (dezinformare, presiune economică, regiunea transnistreană) – un factor extern care nu poate fi controlat, dar poate fi anticipat prin planuri de reziliență;
- Sprijinul explicit sau cel puțin neutralitatea binevoitoare a partenerilor occidentali ai României (UE, NATO, SUA, Marea Britanie).

IX. Angajamentul ACT

ACT își asumă acest document ca prioritate de guvernare, nu ca temă retorică de campanie. Concret, ACT se angajează:

1. Să depună, în primul an de mandat parlamentar, proiectul de lege pentru înființarea Comisiei speciale pentru pregătirea Reunirii;
2. Să publice anual un raport de stadiu, cu indicatori verificabili, pe fiecare din cele cinci etape ale foii de parcurs;
3. Să susțină, prin toate mijloacele politice și diplomatice disponibile, formațiunile unioniste din Republica Moldova;
4. Să propună bugetarea multianuală dedicată programelor de interconectare și apropiere instituțională, indiferent de stadiul politic al referendumului;
5. Să mențină acest obiectiv ca linie roșie de negociere în orice formulă de guvernare la care ACT ar participa.

Acesta este documentul pe care ACT îl declară, public și verificabil, drept prioritate politică asumată.